

KALLIO



peruspalvelukuntayhtymä

Vasikkaripulit ja näytteenotto

Valvontaeläinlääkäri Päivi Pyykönen, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio, ympäristöterveydenhuolto

- Vasikkaripuli on pikkuvasikoiden yleisimpiä sairauksia
- **NÄYTTEENOTTO TÄRKEÄÄ!**
- Ruokinnalliset syyt
 - juottovirheet, vasikan ruuansulatukselle sopimaton rehu, pilaantunut rehu, likaiset juottoastiat, märekourun toimintahäiriöt (väärä juoma-asento) sekä juoksutusmahatulehdukset ja -haavat
- Tartunnalliset syyt
 - Bakteerit; tietyt E.coli –kannat, salmonella
 - Virukset; rota, korona
 - Alkueläimet; kokkidioosi, kryptosporidioosi, suolistomadot

Ripulivasikan hoito

- Hoito tärkeää: ripulivasikka kuivuu, sen happo-emäs- ja elektrolyyttitasapaino häiriintyy, se nälkiintyy ja kuolee
- Nesteytys!
 - Hyväkuntoinen vasikka voi juoda itse
 - Tarvittaessa suonensisäinen nesteytys eläinlääkärin antamana
- Mikrobilääkkeitä vain eläinlääkärin tutkimuksen ja arvion perusteella
- Erilleen muista; edistää toipumista, suojaa muuta karjaa
- Lämmin, puhdas, kuiva karsina
- Miksi näytteitä pitäisi ottaa, jos hoito kerran tehoaa?
 - Tartuntavaara ihmiselle
 - Ennaltaehkäisy – muun karjan suojaaminen – tautisuojaus
 - Hallittu lääkkeiden käyttö

Näytteenotto

- Vasikkaripulitutkimuspaketti: ikä alle 1 vkoa (5 näytettä)
 - Enterotoksinen E.coli, rota- ja koronavirus, kryptosporidit, salmonella
- Vasikkaripulitutkimuspaketti: ikä 1-5 vkoa (5 näytettä)
 - Rota- ja koronavirus, kryptosporidit, Eimeria-kokkidit ja mahasuolistoloisten munat (yli 3 vkon ikäiset)

Lähde: Ruokavirasto

Milloin näytteitä tulee ottaa

- Diagnoosiin pääseminen
 - Diagnoosiin pääseminen on lääkkeiden luovutuksen edellytys.
 - Lääkkeitä varalle luovutettaessa on oltava mm. terveydenhuoltosopimus-, suunnitelma ja käynnit tehtyinä sekä suunnitelma lääkityksistä
 - ”Nuorten eläinten ripulit”
 - Maa- ja metsätalousministeriön asetus lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä 17/14
- Tilaongelman selvitys
- Kohonnut kuolleisuus
- Epäily zoonoosista

Vasikoiden vastustuskyvyn tukeminen

- Puhtaat olosuhteet syntyvälle vasikalle
 - Suojaaminen ulostetartunnalta
- Poikimakarsinaa ei käytetä sairas- tai vasikkakarsinana
- Ternimaito
 - Vasikan on saatava ternimaitoa 1,5-2 litraa 4 tunnin sisällä syntymästä ja toisen kerran 12 tunnin sisällä, eli 10-15 % elopainostaan ensimmäisen vuorokauden aikana.
 - Ternimaidon laatu! Mittaa pitoisuus!
 - Parasta ternimaitoa on 1. lypsyn maito; hyvässä ternimaidossa on immunoglobuliineja yli 80 g/l
 - Ongelmatilanteissa pidennetty ternimaidon juotto; suojaa ruuansulatuskanavaa, vaikka vasta-aineet eivät enää imeydykään
- Riittävästi oikean lämpöistä, oikein sekoitettua (ei laimennettua) maitoa
 - Ei 2 | 2 x/vrk
 - Vaan 2 | 3 – 4 x/vrk
 - Tai hapotettua juoma vapaasti
 - Puhtaat juoma-astiat / laitteet

- Olosuhteet!
 - Puhdas, kuiva, lämmin makuualusta
 - Alle 2 viikon ikäisen vasikan makuupaikan tulee olla hyvin kuivitettu
 - Ryhmäkarsinassa oltava riittävästi tilaa kaikille vasikoille (suositus 2 neliometriä / vasikka, minimi 1,5 – 1,8 neliometriä riippuen vasikan koosta)
 - Vasikan pitää voida levätä kunnolla
 - Hyvä karsinahygienia
 - Vastasyntyneet vasikat pidetään erillään vanhemmista vasikoista
 - Mahdollisuus sairaiden vasikoiden eristämiseen
 - Terveiden vasikoiden hoito aina ennen sairaita vasikoita, eri varusteilla